

Projekt

z dnia 14 listopada 2024 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR VIII/.../2024
RADY MIASTA I GMINY MARGONIN**

z dnia 14 listopada 2024 r.

w sprawie przyjęcia „Miejsko – Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Margoninie na lata 2024 – 2030

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 424) uchwala się co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji „Miejsko – Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Margoninie na lata 2024 – 2030”

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Margonin.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

*Załącznik nr 1 do uchwały nr
Rady Miasta i Gminy Margonin
z dnia 14.11.2024 r.*

**Miejsko – Gminny Program
Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających
Przemocy Domowej
w Margoninie
na lata 2024 – 2030**

Spis treści:

Wprowadzenie	3
I Podstawy prawne i zgodność z innymi dokumentami.....	4
II Charakterystyka zjawiska przemocy.....	5
III Skala problemu przemocy na terenie gminy.....	12
IV Zasoby instytucjonalne na terenie gminy Margonin funkcjonujące w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej	19
V Założenia Programu.....	19
VI Cele i zadania Programu.....	20
VII Monitorowanie i sprawozdawczość.....	25
VIII Finansowanie Programu.....	25

Wprowadzenie

„Każdemu zapewnia się nietykalność osobistą i wolność osobistą”

Art. 41 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku

Rodzina to mała grupa społeczna, stanowiąca załazek szerszej społeczności. Jest ona niepowtarzalnym środowiskiem kształtującym osobowość, poglądy, styl życia, system norm i wartości. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku w art. 18 i 71 wskazuje, że instytucja rodziny jest objęta szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej, a jej dobro, państwo ma obowiązek uwzględnić w swojej polityce społecznej, zwłaszcza poprzez udzielanie szczególnej pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji społecznej. Ważną rolę w rodzinie odgrywają relacje pomiędzy członkami, które winny być oparte na miłości i zrozumieniu. Niestety nie zawsze tak jest, czasem relacje wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc rodzi szkodliwe konsekwencje, jest źródłem lęku, bólu i poczucia bezsilności. Żaden człowiek nie powinien być narażony na przemoc, która ma swój szczególny wymiar, ponieważ to rodzina powinna, swym członkom, gwarantować bezpieczny i harmonijny rozwój kształtujący osobowość człowieka, system norm i wartości. Nie budzi wątpliwości fakt, że zadaniem państwa jest zatem ochrona rodziny przed zagrożeniami płynącymi z zewnątrz i wewnątrz, w tym zwłaszcza przed przemocą ze strony najbliższych. Zjawisko przemocy dotykające społeczność lokalną jest ściśle powiązane z innymi obszarami problemów społecznych, dlatego ich rozwiązywanie powinno być wspólnym interesem uzupełniających się działań specjalistów, instytucji i organizacji. Zintegrowanie wszelkich zasobów jednostek i organizacji do realizacji zadań daje szansę stworzenia jednolitej strategii wsparcia oraz podniesienia skuteczności udzielanej pomocy. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej określa zadania organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego w zakresie przeciwdziałania przemocy. Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej, prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową, zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia oraz tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Opracowanie Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej poprzedzone zostało rozpoznaniem skali zjawiska przemocy na terenie gminy

Margonin przygotowanym na podstawie danych gromadzonych przez Zespół Interdyscyplinarny na przestrzeni lat 2019-2023 oraz na podstawie dostępnych raportów, badań i analiz.

Realizacja Programu powinna przyczynić się do ograniczenia zjawiska przemocy na terenie gminy. Miejsko – Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej przygotowano na lata 2024-2030. Wyznaczone w nim cele i kierunki działań mają charakter ramowy i mogą podlegać modyfikacjom.

I Podstawy prawne i zgodność z innymi dokumentami

Miejsko – Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jego przygotowania stanowi realizację zapisów art.6 ust 2 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Na treść i realizację programu mają wpływ następujące akty prawne prawa krajowego:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. nr 78, poz. 483 ze zm.),
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r., poz. 424 ze zm.),
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283),
4. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2024 r. poz. 17),
5. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2024 r., poz. 37 ze zm.),
6. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2024 r. poz. 706),
7. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2809),
8. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151),
9. Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030 (M.P. z 2023 r. poz. 1232),
10. Ustawa z dnia 17 listopada 1964 R. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1550 ze zm.) ,
11. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2024 r. poz. 145 ze zm.),
12. Ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1266 ze zm.),
13. Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2023 r., poz. 725),
14. Ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz. U. z 2024 r., poz. 978),
15. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939),
16. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2024 r. poz. 750);

17. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2024 r. poz. 1491),
18. Ustawa z dnia 26 stycznia 1984 r. Prawo prasowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 1914),
19. Ustawa z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (Dz. U. z 2022 r. poz. 1722),
20. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024r. poz. 1465),
21. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2024 r. poz. 737 ze zm.),
22. Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela Dz. U. z 2024 r. poz. 986).

II Charakterystyka zjawiska przemocy

Przemoc domowa w Polsce podobnie jak w innych krajach, jednym z problemów społecznych, który wymaga podejmowania szeroko zakrojonych działań przeciwdziałających temu zjawisku.

Niebagatelny wpływ na stosowanie przemocy domowej ma dziedziczenie wzorca przemocy ze środowiska pochodzenia. Dzieci wychowujące się w środowisku domowym z problemem przemocy przyswajają sobie zachowania dorosłych, których są świadkami lub ofiarami. Uczą się, że sposobem rozwiązywania konfliktów jest przemoc.

Nowelizacja ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 535) wprowadziła rozszerzenie kręgu osób doznających przemocy domowej, zwłaszcza o byłego małżonka, byłego partnera lub innego członka rodziny, niezależnie od faktu zamieszkiwania z osobą stosującą przemoc domową. Dodatkowo za osobę doznającą przemocy domowej uznano osobę małoletnią, która jest świadkiem przemocy osób najbliższych.

Przemoc domowa zgodnie z art. 2 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej to: *„jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej w szczególności:*

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,*
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,*
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,*
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,*
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.”*

Przemoc ma kilka charakterystycznych cech:

- **jest intencjonalna** – stanowi zamierzone działanie (lub zaniechanie działania) ukierunkowane na drugiego człowieka. Ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie sobie ofiary,
- **siły są nierówne** – we wzajemnej relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą i przewagę tę wykorzystuje do osiągnięcia swojego celu. Ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy. Źródłem dysproporcji sił są zazwyczaj wiek, płeć, stan zdrowia oraz różne zależności, np. ekonomiczna czy relacja dziecko - rodzic. Owo wykorzystanie siły i władzy w sposób, który jest krzywdzący dla innych członków rodziny jest elementem najbardziej znaczącym w przemocy domowej,
- **narusza prawa i dobra osobiste** – sprawca wykorzystuje istniejącą lub stworzoną przez okoliczności asymetrię sił i władzy i narusza podstawowe prawa człowieka np. prawo do godności, szacunku czy nietykalności cielesnej,
- **powoduje cierpienie, ból i krzywdy moralne** – sprawca naraża życie i zdrowie ofiary na poważne szkody, w tym szkody przeżywane bardzo subiektywnie. Doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara traci zdolność do samoobrony.

Wyróżnia się cztery podstawowe rodzaje przemocy: fizyczną, psychiczną, seksualną, ekonomiczną.

Rodzaj przemocy	Definicja przemocy	Formy przemocy	Skutki
Przemoc fizyczna	wszelkie działania polegające na użyciu siły i prowadzące do naruszenia nietykalności cielesnej	popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką, pięściami, bicie przedmiotami, parzenie, polewanie żrącymi substancjami, używanie broni, ograniczanie dostępu do pożywienia, nieudzielanie koniecznej pomocy itp	uszkodzenia ciała, urazy, rany, złamania, stłuczenia, zadrapania, siniaki, poparzenia, choroby powstające w wyniku powikłań i stresu, zespół stresu pourazowego, życie w chronicznym stresie, poczucie zagrożenia, strachu, lęku, napady paniki, bezsenność, zaburzenia psychosomatyczne.
Przemoc psychiczna	umyślne działania wykorzystujące nie siłę fizyczną lecz mechanizmy psychologiczne, powodujące zachwianie	poniżanie, naśmiewanie się z poglądów, pochodzenia, religii, stała krytyka, wmawianie chorób psychicznych, kontrolowanie	Zniszczenie poczucia mocy sprawczej ofiary, poczucia własnej wartości, godności, Osłabienie psychicznych i

	pozytywnego obrazu własnej osoby, pojawienie się stanów lękowych i nerwicowych	i ograniczanie kontaktów z innymi osobami, wymuszanie i domaganie się posłuszeństwa, upokarzanie, zawstydzanie, szantażowanie, stosowanie gróźb itp.	fizycznych zdolności stawiania oporu, wyrobienie przekonania o daremności jego stawiania, odizolowanie od zewnętrznych źródeł wsparcia, uzależnienie od prześladowcy, stały strach, ciągły lęk, utrata nadziei, choroby psychosomatyczne, zaburzenia snu.
Przemoc seksualna	wymuszanie niechcianych przez ofiarę zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy	sadystyczne formy współżycia seksualnego, wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych form i praktyk seksualnych, krytyka zachowań seksualnych itp.	Obrażenia fizyczne, ból, cierpienie, obniżona samoocena i poczucia własnej wartości, utrata poczucia własnej atrakcyjności, godności, zaburzenia seksualne, uogólniona obawa przed przedstawicielami płci sprawcy przemocy.
Przemoc ekonomiczna	działania prowadzące do całkowitego finansowego uzależnienia ofiary od sprawcy	Ogół działań mających na celu całkowite uzależnienie finansowe ofiary od sprawcy; niezaspokajanie materialnych potrzeb rodziny, odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zawodowej, zmuszanie do pracy bez wynagrodzenia itp.	Całkowita zależność finansowa od partnera, niezaspokajanie podstawowych potrzeb życiowych, bieda, zniszczenie poczucia własnej godności, wartości, znalezienie się bez środków do życia.

Tabela nr 1 Rodzaje i formy pomocy

Inną niż opisywane wyżej formy przemocy jest zaniedbanie. Stanowi ono ogół zachowań polegający na niezaspokajaniu potrzeb zarówno fizycznych jak i psychicznych, naruszenie obowiązku

opieki względem zależnych osób bliskich. Zaniedbanie jest formą przemocy ekonomicznej i objawia się jako np.: nie przekazywanie środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nie udzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: jak np. mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka itp. W konsekwencji powoduje stopniowe wycofywanie się osoby doświadczającej przemocy z wszelkiej aktywności.

Stosunkowo nową formą przemocy jest Cyberprzemoc (przemoc elektroniczna) – stosowana poprzez: prześladowania, zastraszania, nękanie, wyśmiewanie innych z wykorzystywaniem Internetu i narzędzi typu elektronicznego takich jak: SMS, e-mail, witryny internetowe, fora dyskusyjne w Internecie, portale społecznościowe i inne.

Wyżej wymienione formy niewłaściwego traktowania drugiego człowieka w zasadzie nie występują osobno. Przemocy fizycznej najczęściej towarzyszy przemoc psychiczna. Przemoc seksualna często współwystępuje z przemocą fizyczną i psychiczną.

Cechą charakterystyczną zjawiska przemocy domowej jest tendencja do powtarzania się pewnych prawidłowości nazwanych cyklem przemocy. W cyklu przemocy obserwuje się następujące po sobie fazy:

- **Faza narastającego napięcia** – jest to początek cyklu, charakteryzuje się on wzrostem napięcia i natężeniem sytuacji konfliktowych. Na tym etapie dochodzi do rozmaitych incydentów takich jak np. przejawy zazdrości, gniewu, kontrolowanie członków rodziny, używanie obraźliwych słów, poniżanie bliskiej osoby. Sprawca jest stale poirytowany i prowokuje kłótnie. Osoba, wobec której kierowana jest

złość partnera stara się za wszelką cenę uspokoić sytuację zaspakajając żądania partnera i robiąc wszystko by poprawić mu nastrój. Często sama obarcza się winą za jego zachowanie i dąży do zadośćuczynienia i uszczęśliwienia sprawcy. Przyczyny narastającego napięcia mogą tkwić poza rodziną, czasem są to błahostki, drobne nieporozumienia, które spiętrzają napięcie. Sytuacja staje się nie do zniesienia i pojawia się agresja.

- **Faza ostrej przemocy** – następuje wybuch gniewu i wyładowanie agresji na ofierze. Ta faza trwa stosunkowo krótko, ale może się zakończyć dramatycznie: pobiciem, uszkodzeniem ciała, a nawet śmiercią zaatakowanej osoby. W trakcie ataku ofiara robi wszystko, żeby ochronić siebie i uspokoić partnera. Zabiegi te jednak rzadko przynoszą pożądany skutek. Wraz z ustaniem aktu przemocy ofiara znajduje się w stanie szoku, nie chce uwierzyć w to, co się stało. Pojawia się u niej przerażenie, bezradność, poczucie wstydu, ale także złość, która powoduje, że najczęściej w tej fazie trwania przemocy osoby, które jej doznały decydują się na wezwanie pomocy i złożenie skargi, a więc początkują interwencję w sytuacji przemocy w rodzinie. Jeśli osoba zagrożona przemocą nie zgłosi się do właściwych instytucji po pomoc, jest to ostatni moment by przerwać cykl przemocy, nim rozpocznie się ona na nowo.

- **Faza miodowego miesiąca** – jest to faza skruchy ze strony sprawcy, okazywania żalu, miłości. Agresor usprawiedliwia swoje zachowanie, okazuje żal z powodu tego, co się stało i obiecuje, że to już się więcej nie powtórzy. Na nowo zdobywa zaufanie osoby, którą skrzywdził, staje się miły, uczynny.

Ofiara wbrew zdrowemu rozsądkowi i wcześniejszym doświadczeniom wierzy sprawcy, w to, że się zmienił, bo z całych sił pragnie, żeby tak właśnie było. W tej fazie wycofuje się z wcześniej podjętych działań, rezygnuje z pomocy, wycofuje skargi. Stopniowo sprawca przestaje być miły, napięcie ponownie narasta i faza kończy się nawrotem przemocy. Wraz z upływem czasu faza miodowego miesiąca ulega skróceniu, a akty przemocy stają się coraz bardziej brutalne i niebezpieczne dla ofiary.

Poniższa tabela ukazuje fazy cyklu przemocy z opisem zachowania osoby stosującej przemoc oraz osoby doświadczającej przemocy:

Faza cyklu przemocy	Zachowania sprawcy	Zachowania ofiary
Narastania napięcia	Kumulacja negatywnych emocji. Postawa krytykująca.	Poczucie odpowiedzialności za samopoczucie sprawcy. Postawa unikająca.
Gwałtownej przemocy	Utrata kontroli nad swoim zachowaniem. Eksplzja agresji oraz jej wyładowanie w akcie przemocy.	Poczucie bezradności, wstydu, przerażenia, bezsilności, oszołomienia oraz winy
Miodowego miesiąca	Próba zrehabilitowania swojego zachowania przed ofiarą, oraz samym sobą.	Poczucie wyparcia z pamięci zaistniałej sytuacji i wiara w zmianę partnera, oraz incydentalność aktu przemocy.

Tabela nr 2 Cykle przemocy – charakterystyka zachowań

Wskazane wyżej fazy cyklu przemocy powtarzają się. Trwają niejednokrotnie przez wiele lat. Cechą charakterystyczną jest fakt, że przemoc w każdym z następnych cykli jest jeszcze gwałtowniejsza, przy czym zwykle skracają się fazy „miodowego miesiąca”, po pewnym czasie faza ta zupełnie znika i pozostają tylko dwie. Ważną informacją stanowi fakt, że powtarzanie się wyżej opisanych zachowań prowadzi do zmian osobowościowych i zaburzeń psychicznych czego przykładem jest m.in.:

- wyuczona bezradność charakteryzująca się m.in. biernością, bezradnością, pasywnością, czy brakiem poczucia sprawstwa,

- zjawisko „prania mózgu”, które odnosi się do utrwalania zmian ofiary w postrzeganiu siebie,
- efekt „psychologicznej pułapki” prowadzący do całkowitego dostosowania się do wymagań partnera. Ofiarami przemocy niejednokrotnie są małoletnie dzieci. Proces socjalizacji w rodzinie dysfunkcyjnej przebiega według takich samych reguł jak w rodzinie, w której zachowane są prawidłowe wzorce. W młodym człowieku może się kształtować niewłaściwy obraz zachowań w sensie fizycznym oraz psychicznym. W procesie poznawczym, który jest ściśle związany z rozwojem fizycznym – dziecko przyjmuje wzorce zachowań swoich najbliższych. Konsekwencje funkcjonowania w opisywanym typie rodziny niejednokrotnie mają wpływ na dorosłe życie. Stosowanie przemocy stanowi tzw. przekaz międzypokoleniowy. Opisane wyżej mechanizmy znacząco wiążą się z dużą rolą jaką odgrywają stereotypy i przekonania uwarunkowane kulturowo.

Mechanizmy przemocy:

- Syndrom wyuczonej bezradności - jest poddaniem się, zatrzymaniem działania, które wynika z przekonania, że cokolwiek się zrobi nie będzie to miało znaczenia dla zmiany sytuacji. Przejawia się w biernym znoszeniu przez ofiarę zachowań krzywdzących, pomimo, że czasem ma ona świadomość, że zachowania te są bezprawne, naruszają prawa osobiste i normy społeczne. Ofiara ma poczucie, że jest krzywdzona, źle traktowana, że sprawca nie powinien tak postępować, że znęcanie się nad członkiem rodziny jest przestępstwem, jednak nie jest w stanie zmotywować się do działania.

- Zjawisko prania mózgu - to mechanizm polegający na systematycznym, świadomym i celowym oddziaływaniu na człowieka w celu zmiany jego przekonań, postaw, uczuć, potrzeb. Działanie służące temu, aby osoba doświadczająca przemocy domowej funkcjonowała zgodnie z życzeniem sprawcy. Konsekwencjami „prania mózgu” są m.in. utrata poczucia własnej wartości oraz podporządkowanie się sprawcy. Metody stosowane w „praniu mózgu” to: izolacja, poniżanie i degradacja, monopolizacja uwagi, doprowadzenie do wyczerpania, wywoływanie lęku i depresji, naprzemiennosc kary i nagrody.

- Zespół stresu pourazowego PTSD (ang. posttraumatic stress disorder) - to zaburzenia lękowe występujące u ofiar napadów, gwałtów i innych traumatycznych wydarzeń, np. wojen, klęsk żywiołowych, wypadków drogowych. Dotyczą sytuacji, w których człowiek jest narażony na utratę zdrowia i życia. Nasilenie PTSD zależy od intensywności i czasu trwania traumy. Ponadto objawy PTSD są intensywniejsze u osób, które przeżyły traumę w wyniku aktywności człowieka (gwałt, przemoc domowa), niż u ofiar zjawisk naturalnych (powódź, huragan). Objawami PTSD są m.in. zaburzenia snu, drażliwość, wybuchy gniewu, złości, czujność, natrączywe wspomnienia, koszmary senne.

- Proces wiktylizacji - konsekwencją zespołu zaburzeń stresu pourazowego jest proces stawiania się ofiarą, który nazywany jest wiktylizacją. Jest to pokrzywdzenie, czyli doznanie krzywd i szkód w wyniku jakiegoś zdarzenia, a także działania prowadzące do tego, że dana osoba staje się ofiarą

przemocy. Pokrzywdzenie takie obejmować może szkody materialne, krzywdy moralne, zmiany w psychice. Wiktyalizacja pierwotna to proces stawania się ofiarą w wyniku popełnienia przestępstwa, jego konsekwencją jest wyrządzenie przez sprawcę szkody ofierze. Doznanie szkody podlega zazwyczaj subiektywnej ocenie, dlatego skutki wiktyalizacji ofiara odczuwa indywidualnie. Wiktyalizacja degradingo zmienia poczucie tożsamości. Osoba pokrzywdzona traci podstawowe poczucie bezpieczeństwa, zaufanie do siebie, zaczyna źle myśleć o sobie. Badania pokazują, że każda wiktyalizacja może zwiększać podatność na ponowne stanie się ofiarą. Zwraca się uwagę na ryzyko wystąpienia wiktyalizacji wtórnej, kiedy ofiara przestępstwa ponownie doznaje krzywdy i cierpienia wskutek niewłaściwych procedur procesowych. Chodzi np. o wielokrotne przesłuchiwanie ofiar przestępstw na tle seksualnym. W przypadku wiktyalizacji wtórnej osoba pokrzywdzona oprócz pokrzywdzenia przestępstwem może doznać powtórnie krzywd przez reakcję społeczeństwa na jej pokrzywdzenie, jak niewiara w to, co pokrzywdzony mówi, pomniejszanie tragizmu i znaczenia raniących doświadczeń, jak również obwinianie pokrzywdzonego lub nazywanie negatywnymi określeniami.

Podstawą do podejmowania działań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej jest świadomość, że:

- najważniejsze jest bezpieczeństwo osoby doświadczającej krzywdy i zatrzymanie przemocy, bez tego pomoc jest zazwyczaj nieskuteczna
- za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca
- zrozumiałe są wahania i niekonsekwencje w zachowaniu i decyzjach osoby doświadczającej przemocy, bowiem jest to jeden z objawów doznawanych urazów oraz konsekwencja bycia ofiarą przemocy domowej.

U osób poddawanych długotrwałej przemocy można wyodrębnić pewien zespół cech charakterystycznych:

- niska samoocena,
- bierne mechanizmy radzenia sobie,
- wysoka zależność od partnerów,
- niepokój i depresja,
- izolacja społeczna,
- zinternalizowane poczucie winy,
- podporządkowanie się,
- ambiwalentne poczucie lojalności – ofiara często chce zatrzymać przemoc, ale jednocześnie chce utrzymać relację ze sprawcą,
- zniekształcone atrybucje – irracjonalne sposoby wyjaśnienia zachowań sprawcy,
- nadużywanie alkoholu i narkotyków,
- choroby związane ze stresem.

Pośród członków rodziny, w której dochodzi do przemocy charakterystyczne są postawy takie jak: dominacja i uległość. Każdorazowo, gdy spotykamy się ze zjawiskiem przemocy mamy do czynienia ze zjawiskiem zależnym od udziału człowieka, co oznacza, że jest on zdolny do radzenia sobie ze złością, która czyni go sprawcą. Każdy człowiek ponosi odpowiedzialność za to co robi z pojawiającym się u niego uczuciem złości. Przyjmowanie postawy przepełnionej agresją oraz wyrażanie jej poprzez stosowanie przemocy ma niejednokrotnie swój początek w przekazie międzypokoleniowym. Nie należy jednak normy tej uogólniać.

Stosowanie przemocy wobec osób najbliższych jest przestępstwem ściganym z urzędu kwalifikowanym z art. 207 ustawy Kodeksu karnego, który stanowi:

- § 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.
- § 1a. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą nieporadną ze względu na jej wiek stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do 8 lat.
- § 2. Jeżeli czyn określony w §1 lub 1a połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do 10 lat.
- § 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub § 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 15.

Najczęściej podejmowanymi oddziaływaniami na rzecz pomocy osobom doznającym przemocy są: interwencja, udzielanie schronienia, informacja, edukacja, wsparcie emocjonalne, wsparcie psychologiczne, terapia, pomoc prawna, pomoc pedagogiczna, pomoc materialna. Procedura postępowania wobec problemu przemocy domowej wiąże się ściśle z przepisami wskazanymi w Rozdziale I. Warto zaznaczyć, że w ramach procedury Niebieskie Karty, Zespół Interdyscyplinarny, bądź grupa diagnostyczno - pomocowa na podstawie art.12 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz na podstawie art. 304 § 2 kodeksu postępowania karnego zawiadamia prokuraturę lub policję o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej na podstawie art. 12a nadaje uprawnienie związane z procedurą postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową poprzez umieszczenie go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, dającej gwarancję zapewnienia dziecku bezpieczeństwa i należytej opieki, rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub instytucjonalnej pieczy zastępczej. Decyzję tę podejmuje pracownik socjalny wspólnie z funkcjonariuszem policji, a także lekarzem, ratownikiem medycznym lub pielęgniarką. Kolejnym przykładem działań podejmowanych zgodnie z zasadą niesienia profesjonalnej pomocy jest systematyczny monitoring sytuacji w rodzinie, także po zakończeniu prowadzenia procedury Niebieskie Karty. Dzięki temu możliwa jest weryfikacja, kontynuacja wsparcia oraz ciągła aktualizacja planu pomocy oraz analiza i obecna sytuacja osób, wobec których

była prowadzona procedura. Działania monitorujące są prowadzone przez 9 miesięcy, po zakończeniu procedury Niebieskie Karty.

III Skala problemu przemocy na terenie miasta i gminy Margonin

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań konieczne jest zdiagnozowanie i stałe monitorowanie rzeczywistego rozmiaru zjawiska przemocy domowej na terenie gminy.

Ze względu na specyfikę zjawiska oszacowanie problemu nie jest zadaniem łatwym. Trudno jednoznacznie określić liczbę osób doświadczających przemocy, które w wielu przypadkach nie ujawniają problemu, a co za tym idzie nie składają zawiadomienia o przestępstwie. Dzieje się tak z różnych powodów m. in. z obawy przed sprawcą, brakiem wiary w możliwości skutecznego działania wymiaru sprawiedliwości, chęci zapomnienia o doznanej krzywdzie, a także chęci ochrony sprawców, poczucia wstydu i obawy przed wykluczeniem społecznym. Przedstawione czynniki powstrzymujące przed składaniem zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przemocy w domowej, odgrywają szczególną rolę w obliczu czynów popełnianych przez osoby bliskie i znajome. Z tego względu można przypuszczać, że znaczna liczba przypadków przemocy w domowej pozostaje nieujawniona.

Diagnoza zjawiska przemocy na terenie miasta i gminy Margonin została przeprowadzona na podstawie danych zgromadzonych przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Domowej w Margoninie.

Przepisy ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 poz. 535) zniosły dotychczasowe zespoły interdyscyplinarne i wprowadziły obowiązek powołania nowych. Pierwszy Zespół Interdyscyplinarny w Margoninie został powołany w maju 2011 r., drugi - we wrześniu 2023 r. Od tego czasu (2011 r.) gromadzi dane statystyczne dotyczące ujawnionych przypadków stosowania przemocy domowej w oparciu o prowadzoną procedurę Niebieskiej Karty. Wypełnienie przez uprawnione do tego podmioty formularza Niebieska Karta część A inicjuje wszelkie działania na rzecz rodzin dotkniętych przemocą. W ciągu ostatnich pięciu lat liczba sporządzonych formularzy Niebieskich Kart systematycznie rośnie. W okresie ostatnich 5 lat najmniej Niebieskich Kart wpłynęło do Zespołu w 2019 roku. Od tego roku można zauważyć tendencję wzrostową, co jest spowodowane m.in. sytuacją izolacji w domach, w związku z koronawirusem Covid – 19. Szczegółowe zestawienie przedstawia tabela nr 1.

Rok	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba złożonych Niebieskich Kart	9	11	14	14	17

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego

Liczba założonych Niebieskich Kart w poszczególnych sołectwach:

1. Rok 2019

Lp	Sołectwo	Liczba Niebieskich Kart
1.	Margonin - miasto	2
2.	Radwanki	4
3.	Studźce - Adolfowo	1
4.	Zbyszewice	2
Razem:		9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego

2. Rok 2020

Lp	Sołectwo	Liczba Niebieskich Kart
1.	Margonin - miasto	3
2.	Kowalewo	1
3.	Lipiniec	2
4.	Lipiny	1
5.	Zbyszewice	1
6.	Sypniewo	1
7.	Studźce - Adolfowo	1
8.	Próchnowo	1
Razem:		11

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego

3. Rok 2021

Lp	Sołectwo	Liczba Niebieskich Kart
1.	Margonin - miasto	4
2.	Lipiny	1
3.	Próchnowo	1
4.	Radwanki	4
5.	Sypniewo	2
6.	Margońska Wieś	2
Razem:		14

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego

4. Rok 2022

Lp	Solectwo	Liczba Niebieskich Kart
1.	Margonin - miasto	6
2.	Lipiny	2
3.	Lipiniec	1
4.	Próchnowo	1
5.	Radwanki	2
6.	Sypniewo	2
Razem:		14

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego

5. Rok 2023

Lp	Solectwo	Liczba Niebieskich Kart
1.	Margonin - miasto	6
2.	Lipiny	6
3.	Kowalewo	2
4..	Margońska Wieś	1
5.	Sułszewo	1
6.	Próchnowo	1
Razem:		17

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego

Zgodnie z art.9 d ust.2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej wszczęcie procedury następuje przez wypełnienie formularza Niebieska Karta Część A przez przedstawicieli następujących podmiotów:

- pracownik socjalny jednostki organizacyjnej pomocy społecznej,
- policji,
- pracownik socjalny specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej,
- asystent rodziny,
- nauczyciel, wychowawca będący wychowawcą klasy lub nauczyciel znający sytuację domowa małoletniego,
- osoby wykonujące zawód medyczny, w tym lekarz, pielęgniarka, położna lub ratownik medyczny,
- gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- pedagog, psycholog lub terapeuta,
- w sprawach żołnierzy pełniących czynną służbę wojskową – żołnierz Żandarmerii Wojskowej.

W gminie Margonin Niebieskie Karty zakładane są przede wszystkim przez funkcjonariuszy Policji. Najczęściej dokonuje się to podczas przeprowadzanych interwencji domowych. Poniżej przedstawiono liczbę wszczętych procedur Niebieskie Karty przez przedstawicieli uprawnionych podmiotów na przestrzeni lat 2019 - 2023.

	2019	2020	2021	2022	2023
Ilość Niebieskich Kart - ogółem:	9	11	14	14	17
z czego – wszczęcie procedury przez:					
- policję	9	9	12	11	13
- pomoc społeczną	0	0	1	1	2
- komisję rozwiązywania problemów alkoholowych	0	1	1	0	0
- oświatę	0	1	0	0	1
- ochronę zdrowia	0	0	0	2	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego

Do pracy z każdą rodziną dotkniętą przemocą Zespół Interdyscyplinarny powołuje grupę diagnostyczno - pomocową, w skład której wchodzi pracownik socjalny jednostki organizacyjnej pomocy społecznej oraz funkcjonariusz Policji. Zespół Interdyscyplinarny na wniosek powyższych osób poszerza skład grupy diagnostyczno – pomocowej o osoby, które mogą wszcząć procedurę Niebieskie Karty a Żandarmeria Wojskowa może wskazać inną osobę wymienioną w art. 11 b ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Natomiast w sprawach osób stosujących przemoc domową pozostających pod dozorem lub nadzorem kuratora sądowego do grupy diagnostyczno – pomocowej może wchodzić kurator sądowy lub wskazany przez kierownika zespołu kuratorskiej służby sądowej społeczny kurator sądowy. W tabeli ujęto dane dotyczące dane dotyczące liczby rodzin objętych pomocą w ramach procedury Niebieskie Karty w zestawieniu z liczbą posiedzeń grup diagnostyczno - pomocowych.

	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba spotkań grup diagnostyczno - pomocowych	16	17	28	42	25
Liczba rodzin objętych pomocą grup diagnostyczno - pomocowych	12	13	16	21	17

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego

Charakterystyczną cechą przemocy domowej jest dysproporcja sił, dlatego najczęściej dotyka ona osoby słabsze. Zwykle są to kobiety, dzieci oraz osoby starsze lub niepełnosprawne. Z analizy danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Margoninie wynika, iż na terenie gminy Margonin osobami najczęściej doznającymi przemocy są kobiety i dzieci, natomiast najczęściej stosującymi przemoc – mężczyźni. Poniższe tabela przedstawiają liczbę osób doznających przemocy oraz liczbę osób stosujących przemoc.

	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba osób doznających przemoc w rodzinie:	28	11	31	45	31
- w tym kobiety	11	7	10	16	11
- w tym mężczyźni	1	0	1	2	2
- w tym dzieci	16	4	20	27	18

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego

Tabela z liczbą osób stosujących przemoc w rodzinie w latach 2019 – 2023

	2019	2020	2021	2022	2023
Kobiety	1	1	3	2	2
Mężczyźni	7	10	9	11	18
Nieletni	0	0	1	1	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego

Z analizy danych będących w posiadaniu Zespołu wynika, że do przemocy najczęściej dochodzi pomiędzy małżonkami albo partnerami w związkach nieformalnych. Tabela przedstawia analizę zjawiska przemocy w odniesieniu do ról społecznych pełnionych przez poszczególnych członków rodziny.

Rok	Przemoc pomiędzy małżonkami lub partnerami w związkach	Przemoc stosowana przez dorosłe dzieci wobec rodziców	Przemoc stosowana przez rodziców/opiekunów małoletnich dzieci	Inne
2019	6	1	0	1
2020	9	1	1	0
2021	8	1	3	1
2022	9	1	2	2
2023	8	2	4	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego

Najczęściej w gminie Margonin do przemocy dochodzi między małżonkami. Z danych w posiadaniu których jest Zespół Interdyscyplinarny wynika, że często w rodzinach dotkniętych przemocą występuje problem alkoholowy. Należy jednak zaznaczyć, że związek pomiędzy nadużywaniem alkoholu a stosowaniem przemocy, nie ma charakteru przyczynowo – skutkowego, można mówić o ich współwystępowaniu. Przemoc fizyczna to zachowanie wyuczone, a nie wynik nadużywania substancji psychoaktywnej. Badania dowodzą, że większość sprawców przestępstw popełnianych przy użyciu przemocy, jest pod wpływem środków odurzających (alkoholu i narkotyków). Także wielu sprawców przemocy domowej krzywdząc swoich najbliższych, znajduje się pod wpływem alkoholu. Osłabia on kontrolę własnych zachowań, zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem na trudności i niepowodzenia życiowe, zaburza ocenę sytuacji i może powodować błędną interpretację zachowań innych osób. Uzależnienie od alkoholu nie zwalnia z odpowiedzialności za popełnione czyny, mimo, że sprawcy często wykorzystują fakt bycia nietrzeźwym jako usprawiedliwienie swojego zachowania. Około 60 % pacjentów leczenia odwykowego przyznaje, że ma problemy związane z przemocą wobec najbliższych. Warto jednak podkreślić, że nadużywanie alkoholu nie jest ani koniecznym, ani wystarczającym warunkiem stosowania przemocy. Istotnym czynnikiem sprzyjającym występowaniu przemocy jest stres związany z aktualną sytuacją socjalno – ekonomiczną rodziny. Bezrobocie, problemy finansowe, mieszkaniowe czy zdrowotne, a także nawarstwienie się różnych problemów może wywołać frustrację. To z kolei może sprzyjać pojawieniu się przemocy domowej. Osamotnienie rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji życiowej, izolacja, brak wsparcia z zewnątrz – osobistego lub instytucjonalnego – w sposób znaczący może wpływać na nasilenie zachowań związanych z przemocą.

Tabela przedstawia liczbę rodzin objętych procedurą Niebieskie Karty w poszczególnych latach w porównaniu do liczby rodzin z problemem alkoholowym, który potwierdza, że alkohol sprzyja zachowaniom agresywnym i współtowarzyszy problemowi przemocy i jest główną przyczyną występowania przemocy domowej w gminie Margonin.

	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty	8	11	11	14	12
Liczba rodzin z problemem alkoholowym	6	5	4	10	11

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego

Należy nadmienić, iż zjawisko przemocy domowej wbrew panującym powszechnie opiniom nie występuje wyłącznie w rodzinach dysfunkcyjnych i korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej. Dotyka rodziny niezależnie od ich statusu społecznego czy sytuacji finansowej.

Z kolejnej tabeli wynika, iż liczba rodzin dotkniętych przemocą i jednocześnie korzystających z różnych form pomocy społecznej jest niewielka. Dla porównania w tabeli została przedstawiona pomoc przyznana rodzinom z powodu alkoholizmu.

	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty	8	11	11	14	12
Przemoc w rodzinie – liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej	0	0	0	1	7
Alkoholizm - liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej	16	12	10	11	12

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego oraz sprawozdań MRiPS

IV Zasoby instytucjonalne na terenie gminy Margonin funkcjonujące w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej

Do podmiotów realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej należą:

- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Miejsko – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Policja,
- Sąd Rejonowy,
- Prokuratura Rejonowa,
- Placówki oświatowe,
- Placówki służby zdrowia,
- Straż Miejska,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

V Założenia programu

Program jest dokumentem opracowanym na podstawie wytycznych Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej.

W programie, określono cztery podstawowe obszary zawierające kierunki działań oraz sprecyzowano oddziaływanie wobec różnych grup odbiorców:

- **profilaktyka, diagnoza społeczna i edukacja społeczna** – obszar kierowany do ogółu społeczeństwa, w tym do osób i rodzin zagrożonych przemocą domową,

- **ochrona, pomoc i wsparcie osób doznających przemocy domowej** – obszar do osób doznających przemocy domowej, jak również do właściwych służb lub podmiotów zajmujących się ochroną i pomocą osobom doznającym przemocy domowej,

- **oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową** – obszar kierowany do osób stosujących przemoc domową, jak również do właściwych służb lub podmiotów zajmujących się oddziaływaniem na osoby stosujące przemoc domową,

- **podnoszenie kompetencji, rozwijanie i doskonalenie umiejętności służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej** – obszar kierowany do przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej

VI Cele i zadania Programu

CEL GŁÓWNY

Zwiększenie skuteczności działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej oraz zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej na terenie gminy Margonin.

CELE SZCZEGÓŁOWE

I. Profilaktyka, diagnoza społeczna i edukacja społeczna

Zadanie 1

Diagnoza i analiza zjawiska przemocy domowej na terenie gminy Margonin.

Działania:

1. Analiza Niebieskich Kart wpływających do Zespołu Interdyscyplinarnego.
2. Prowadzenie statystyk w zakresie przemocy domowej przez wszystkie instytucje zgodnie z wymaganiami resortowymi wynikającymi z Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej

Realizatorzy:

- Zespół Interdyscyplinarny
- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Komisariat Policji,
- Sąd Rejonowy

Wskaźniki:

- liczba rodzin objętych procedurą Niebieskie Karty,
- struktura rodzin objętych procedurą Niebieskie Karty,
- liczba posiedzeń grup diagnostyczno - pomocowych,
- dane statystyczne dotyczące zjawiska przemocy domowej,

Zadanie 2

Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej

Działania:

1. Zakup i rozpropagowanie plakatów, ulotek, broszur opisujących mechanizmy przemocy oraz promujących metody wychowawcze bez użycia przemocy.

2. Publikacje w lokalnej prasie dotyczące:

- obalenia stereotypów na temat przemocy domowej, usprawiedliwiającej jej stosowanie,
- opisywania mechanizmów przemocy domowej oraz jednoznacznego wskazania na ich społeczną szkodliwość i społeczno – kulturowe uwarunkowania,
- promowania metod wychowawczych bez użycia przemocy i informacja o zakazie stosowania kar cielesnych wobec małoletnich przez osoby wykonujące władzę rodzicielską oraz sprawujące opiekę lub pieczę,
- promowania działań służących przeciwdziałaniu przemocy domowej, w tym ochronę i pomoc dla osób doświadczających przemocy oraz interwencję wobec osób stosujących przemoc domową.

Realizatorzy:

Zespół Interdyscyplinarny

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Wskaźniki:

- liczba zakupionych i rozpropagowanych plakatów, ulotek, broszur
- liczba publikacji

II Ochrona, pomoc i wsparcie osób dotkniętych przemocą domową

Zadanie 1

Udzielanie profesjonalnej pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą domową.

Działania:

1. Poradnictwo socjalne, psychologiczne, pedagogiczne, medyczne, prawne.
2. Praca socjalna
3. Wsparcie materialne
4. Realizacja procedury Niebieskie Karty
5. Pomoc psychologiczna i terapeutyczna dla osób doświadczających przemocy domowej
6. Zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.
7. Zapewnienie bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy domowej poprzez kierowanie do specjalistycznych ośrodków wsparcia.

Realizatorzy:

- Zespół Interdyscyplinarny
- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- Komisariat Policji
- Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej
- Miejsko – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- placówki oświatowe,
- placówki służby zdrowia

Wskaźniki:

- liczba osób objętych poradnictwem,
- liczba udzielonych porad,
- liczba osób objętych pomocą finansową,
- liczba osób objętych pracą socjalną,
- liczba osób korzystających z terapii,
- liczba zakończonych procedur z powodu ustania przemocy,
- liczba osób skierowanych do specjalistycznych ośrodków wsparcia,
- liczba dzieci odebranych z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą domową.

Zadanie 2

Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania pomocy przez osoby doznające przemocy.

Działania:

1. Aktualizacja informacji umieszczonych na stronie internetowej Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej dla osób doznających przemocy, zawierających praktyczne wskazówki dotyczące możliwości uzyskania pomocy i wsparcia.
2. Umieszczenie powyższych informacji na stronie internetowej Urzędu Miasta i Gminy

Realizatorzy:

- Zespół Interdyscyplinarny,
- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Urząd Miasta i Gminy,

Wskaźniki:

- liczba opracowanych/zaktualizowanych materiałów informacyjnych.

III Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową

Zadanie 1

Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową

Działania:

1. Podejmowanie działań wobec osób stosujących przemoc domową w ramach procedury Niebieskie Karty
2. Informowanie o konsekwencjach stosowania przemocy, o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii dla osób stosujących przemoc domową.
3. Zgłaszanie osób stosujących przemoc domową do programów korekcyjno-edukacyjnych zmierzających do zaprzestania stosowania przemocy domowej.
4. Zgłaszanie osób stosujących przemoc domową i nadużywających alkoholu do MGKRPA.

Realizatorzy:

- Zespół Interdyscyplinarny
- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- Miejsko – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Komisariat Policji
- Zespoły kuratorskiej Służby Sądowej
- placówki służby zdrowia w tym Poradnia Zdrowia Psychicznego

Wskaźniki:

- liczba osób skierowanych do programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową.
- liczba osób, które ukończyły programy korekcyjno edukacyjne skierowane do osób stosujących przemoc domową,
- liczba sporządzonych formularzy – Niebieska Karta Część D,
- liczba zakończonych procedur z powodu ustania przemocy,
- liczba wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego skierowanych do MGKRPA,

Zadanie 2

Izolowanie osób stosujących przemoc domową od osób doznających przemocy domowej

Działania:

1. Zatrzymanie osób stosujących przemoc domową w związku z popełnieniem przestępstwa znęcania się nad rodziną.
2. Wydanie przez funkcjonariuszy policji, wobec osoby stosującej przemoc domową, nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia i zakazu zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.

3. Stosowanie przez prokuratora oraz występowanie do sądu o zastosowanie wobec osoby stosującej przemoc domową środków zapobiegawczych, takich jak: dozór policji, zakaz kontaktowania się z osobą doznającą przemocy, zakaz zbliżania się do niej na ściśle określoną odległość, zakaz kontaktowania się z osobą doznającą przemocy, zakaz zbliżania się do niej na odległość, nakaz opuszczania wspólnie zajmowanego lokalu, tymczasowe aresztowanie.

Realizatorzy:

- Prokuratura Rejonowa,
- Komisariat Policji,
- Sąd Rejonowy.

Wskaźniki:

- liczba zatrzymań sprawców przemocy domowej w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa znęcania się,
- liczba zastosowanych przez prokuratora środków zapobiegawczych
- liczba zastosowanych przez funkcjonariuszy policji nakazów opuszczenia mieszkania oraz zakazów zbliżania się do osób pokrzywdzonych.

IV Podnoszenie kompetencji, rozwijanie i doskonalenie umiejętności służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej

Zadanie 1

Podnoszenie kompetencji przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz osób uwikłanych w przemoc.

Działania:

1. Szkolenia obowiązkowe
2. Szkolenia interdyscyplinarne

Realizatorzy:

- samorząd województwa
- Zespół Interdyscyplinarny
- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Komisariat Policji

Wskaźniki:

- liczba szkoleń dotyczących przemocy domowej – dla służb danego resortu
- liczba szkoleń dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego
- liczba szkoleń dla grup diagnostyczno – pomocowych,
- liczba osób biorących udział w szkoleniach

Zadanie 2

Doskonalenie strategii współpracy służb i instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

Działania:

1. Organizowanie spotkań i prac Zespołu Interdyscyplinarnego
2. Wymiana informacji i doświadczeń między podmiotami realizującymi procedurę Niebieskie Karty
3. Doskonalenie interdyscyplinarnej formuły pracy.

Realizatorzy:

- Zespół Interdyscyplinarny
- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Komisarjat Policji
- Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej
- placówki oświatowe
- placówki służby zdrowia
- Straż Miejska

Wskaźniki:

- liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego
- liczba podmiotów współpracujących

VII Monitorowanie i sprawozdawczość

Monitorowanie realizacji Programu będzie odbywać się w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację, która w szczególności będzie dotyczyła:

- instytucji pomagających osobom doznającym przemocy domowej,
- form udzielanej pomocy takim osobom,
- form działań kierowanych do osób stosujących przemoc domową.

Na podstawie uzyskanych danych następuje sporządzanie sprawozdań z realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

VIII Finansowanie Programu

Źródłem finansowania zadań zawartych w Miejsko – Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 - 2030 będą środki własne gminy oraz środki rządowe przeznaczone dofinansowanie funkcjonowania zespołów interdyscyplinarnych.

Zadania programu mogą być również finansowane z innych źródeł w ramach programów wspólnotowych Unii Europejskiej oraz dotacji konkursowych.

UZASADNIENIE

Na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 424) do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym: opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej, dlatego podjęcie powyższej uchwały jest zasadne.